

Sygn. akt II CZ 102/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w Ł., Dyrektorowi
Aresztu Śledczego w Ł. i Dyrektorowi Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej
w Ł.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 kwietnia 2014 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 września 2013 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 września 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do zgłoszenia żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. oddalającego jego apelację i odrzucił ponownie zgłoszone żądanie sporządzenia uzasadnienia tego wyroku.

Ustalił, że na rozprawie w dniu 20 grudnia 2012 r., po zamknięciu której został ogłoszony wyrok, powód był reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata ustanowionego z urzędu. Pełnomocnik powoda nie zgłosił w przepisany terminie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie go wraz z uzasadnieniem. W dniu 27 grudnia 2012 r. powód osobiście złożył wniosek o doręczenie mu wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. W uwzględnieniu tego wniosku Sąd w dniu 8 stycznia 2013 r. doręczył powodowi odpis sentencji wyroku, a w dniu 15 stycznia 2013 r. powód złożył w administracji zakładu karnego wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. i doręczenie go wraz z uzasadnieniem oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do postępowania kasacyjnego. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniosek powoda, jako spóźniony. Zażalenie powoda na to postanowienie zostało przez Sąd Najwyższy oddalone postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2013 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie wyroku z uzasadnieniem upłynął z dniem 27 grudnia 2012 r., że pełnomocnik ustanowiony dla powoda z urzędu, po pierwsze, był uprawniony do zgłoszenia żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r., po drugie, powinien poinformować powoda o możliwości skorzystania ze skargi kasacyjnej oraz że akceptowanie zarzutów co do sposobu nadania biegu wnioskowi powoda z dnia 27 grudnia 2012 r. dezawuowałoby potrzebę i sens ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

W dniu 30 stycznia 2013 r. zostało doręczone powodowi postanowienie z dnia 23 stycznia 2013 r. o odrzuceniu jego wniosku z dnia 15 stycznia 2013 r., a w dniu 6 lutego 2013 r. powód złożył w administracji zakładu karnego wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. i doręczenie go wraz z uzasadnieniem (k. 553).

Sąd Apelacyjny uznał, że powód nie uprawdopodobnił braku swej winy w uchybieniu terminu do zgłoszenia żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. i doręczenia go wraz z uzasadnieniem, ponieważ był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a działania i zaniechania pełnomocnika procesowego wywołują skutki wobec reprezentowanego. Z treści wniosku nie wynikają jakiegokolwiek przyczyny, z powodu których pełnomocnik nie mógłby wystąpić w przepisany terminie z wnioskiem o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r., do czego – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – był umocowany. W tej sytuacji Sąd nie miał obowiązku pouczenia powoda o możliwości, sposobie i terminie wniesienia skargi kasacyjnej, a ponowne powoływanie się na wadliwe rozpoznanie jego wniosku z dnia 27 grudnia 2013 r. nie może odnieść zamierzonego skutku, wniosek ten bowiem był sprecyzowany w sposób wyraźny, dotyczył nadesłania wyroku i w żaden sposób nie nawiązywał do zamiaru jego zaskarżenia. Poza tym zarzuty te podlegały już ocenie Sądów dwu instancji, w tym Sądu Najwyższego.

W zażaleniu na postanowienie z dnia 18 września 2013 r., odrzucające wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r., powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o rozpoznanie w trybie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowienia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu. Skarżący zarzucił naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że nie dochował terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r., i art. 130 § 1 oraz art. 118 § 2 w związku z art. 363 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że występowanie w sprawie profesjonalnego pełnomocnika, który obowiązany jest działać do chwili wydania wyroku przez sąd drugiej instancji, wyłącza obowiązek sądu zwrócenia się do strony o sprecyzowanie wątpliwości dotyczących treści jej pisma złożonego już po wydaniu wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący, powołując się na postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 413/99 (nie publ.), z dnia 5 września 2001 r., I CZ 110/01 (nie publ.) i z dnia 7 stycznia 2003 r., I PZ 104/02 (OSNP 2004, nr 13, poz. 231), zmierzał do wykazania, że Sąd Apelacyjny powinien potraktować jego wniosek

złożony w dniu 27 grudnia 2012 r. jako wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. i doręczenie go wraz z uzasadnieniem. Oceny tej nie powinna przy tym zmieniać okoliczność, że korzystał z pomocy adwokata ustanowionego z urzędu, gdyż, zgodnie z art. 118 § 2 k.p.c., adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd jest obowiązany zastępować stronę do prawomocnego zakończenia postępowania, a zakończenie takie nastąpiło z chwilą wydania wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r.

Podzielając prezentowany w powołanych orzeczeniach Sądu Najwyższego pogląd, że z art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c. wypływa dyrektywa rozpoznania pisma zgodnie z jego treścią, także wtedy, gdy zostanie ono mylnie oznaczone lub dotknięte innymi oczywistymi niedokładnościami oraz że niedokładność ta może dotyczyć treści pisma, jeżeli została ona niewłaściwie zredagowana, trzeba zauważyć, że każde z tych orzeczeń zapadło w odmiennym stanie faktycznym od występującego w niniejszej sprawie.

Treść pisma skarżącego z dnia 27 grudnia 2012 r. została jasno zredagowana i nie zawierała żadnych dodatkowych wzmianek, wskazujących na to, że intencją autora było złożenie wniosku w trybie art. 387 § 3 k.p.c. Treść tego pisma nie budziła zatem wątpliwości, które uzasadniałyby zwrócenie się do autora „...z wnioskiem o doprecyzowanie...”.

Skarżący nie wskazał też żadnych przyczyn usprawiedliwiających niedotrzymanie terminu do zgłoszenia żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. przez ustanowionego dla niego pełnomocnika procesowego. Powołał się jedynie na brzmienie art. 118 § 2 k.p.c., które mogło budzić u pełnomocnika uzasadnione wątpliwości co do jego umocowania w zakresie czynności związanych z pouczeniem strony o możliwości zaskarżenia prawomocnego orzeczenia i koniecznych czynnościach, jakie w tym celu należy podjąć. Powołał się przy tym na fragment uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CZ 148/11 (nie publ.).

Wątpliwości interpretacyjne nie zwalniały jednak pełnomocnika ustanowionego przez sąd od złożenia wniosku w trybie art. 387 § 3 k.p.c. oraz pouczenia skarżącego o możliwości wniesienia skargi kasacyjnej i czynnościach, jakie w tym celu należy podjąć, tym bardziej że Sąd Najwyższy już w uchwale

składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122) wyjaśnił, że „...dopuszczalne, mieszczące się z mocy samego prawa w zakresie pełnomocnictwa procesowego, jest dokonywanie czynności przez umocowanego w sprawie pełnomocnika – w sensie czasowym – już po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, ale – w sensie merytorycznym – dotyczących wcześniejszych jego faz. Przykładowo, pełnomocnik może w ramach umocowania określonego w art. 91 k.c. złożyć już po prawomocnym zakończeniu sprawy wnioski o wydanie odpisu wcześniej wydanego orzeczenia, wnioski o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia albo wnioski o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej itp. ...”. Ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest natomiast równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego (art. 118 § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy, rozpoznając w niniejszej sprawie zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 23 stycznia 2013 r. o odrzuceniu wniosku skarżącego z dnia 15 stycznia 2013 r., przesądził, że obowiązkiem ustanowionego pełnomocnika z urzędu było złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. oraz udzielenie skarżącemu informacji odnoszących się do możliwości skorzystania ze skargi kasacyjnej.

Trzeba zatem stwierdzić, że Sąd Apelacyjny, oddalając wniosek o przywrócenie terminu, nie naruszył art. 168 § 1 k.p.c. oraz że w tej sytuacji odrzucenie ponownie zgłoszonego żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. było uzasadnione.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.